

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 38 ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่มีหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 2) นอกจากนี้ กฎกระทรวงว่าด้วย การกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งหมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 1 - 3)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง ในรูปแบบหรือลักษณะการเป็นเจ้าของ หรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : คำนำ) ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษามากขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นและให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

การบริหารงาน ตามขอบข่าย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ข : 9 - 10) โดยขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้านนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะการบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและจัดการศึกษา ที่บุคคลหลายฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญและเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนงานอื่นๆ นั้น มีความสำคัญในลักษณะที่ถือเป็นงานสนับสนุน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 85)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญยิ่งของการบริหารวิชาการสถานศึกษา ต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภายใต้ลักษณะ โครงสร้างที่ยืดหยุ่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นแผนหรือเป็นแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แก่บุคคล ได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึง มีลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมอย่างมีความสุข หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องวางแผน โดยการได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้ ภายใต้มาตรฐานการศึกษาเดียวกันทั้งประเทศ อย่างไรก็ตามการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น แม้จะจัดทำไว้ดีเลิศเพียงใดก็ตาม หากผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ ปราศจากความรู้ ความเข้าใจ ความรอบคอบและมุ่งมั่นแล้ว การใช้หลักสูตรนั้น ก็จะไม่ประสบความสำเร็จได้อย่างแน่นอน จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของสถานศึกษา ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งนี้ เพราะหากสถานศึกษา ไม่สามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอง (กรมวิชาการ. 2546 : 1 - 2)

ด้วยภาระหน้าที่อันสำคัญของการมีส่วนร่วมบริหารวิชาการ ตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งสามารถดำเนินการอย่างราบรื่น แต่ยังมีสถานศึกษาอีกจำนวนไม่น้อย ที่ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย อาจมี บริบทที่แตกต่างกันออกไป ในส่วนของคณะกรรมการที่มาจากบุคลากรภายในของสถานศึกษา ซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู เป็นผู้ปฏิบัติงานประจำอยู่ในสถานศึกษา และเป็น กลุ่มบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงน่าจะมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ส่วนคณะกรรมการที่มาจากบุคลากรภายนอกสถานศึกษา บางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ และไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ บางคนไม่มีเวลา ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญ และอาจก่อให้เกิด ความแตกต่างของการมองภาพรวมในการดำเนินงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ เพราะถ้าหากว่าคณะกรรมการทุกคน มีมุมมองต่อสภาพปัญหา ความต้องการที่ตรงกัน จะส่งผล ทำให้สามารถเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษา บรรลุประสิทธิผลสูงสุด

แต่จากการศึกษารายงานการประชุมประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาพิเศษ และประธานเครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เมื่อคราวประชุม ครั้งที่ 2 / 2548 วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ผู้วิจัย พบข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษาแต่ละแห่ง มีการประชุมร่วมกันน้อยครั้งมาก และในการประชุมหลายครั้ง ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหลายคน ไม่ได้เข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ ผู้วิจัย ยังพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากบุคลากรภายนอกบางคน ไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนกำหนดนโยบายและอื่นๆ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ บางคน ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมประชุม หรือร่วมดำเนินงาน เพราะเหตุผลด้านเศรษฐกิจ บางคนไม่กล้าจะ แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เพราะคิดว่าตนเองมีความรู้ น้อย ไม่สามารถให้คำปรึกษาและให้ การสนับสนุนได้ ในขณะที่บางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบและแนวปฏิบัติงาน ของทางราชการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 ข : 7 - 8) และนอกจาก สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ขนาดสถานศึกษา ก็เป็นปัจจัยสำคัญ อีกประการหนึ่ง ที่ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง มีสภาพหรือปัญหาการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันได้ โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุน

ข้อสันนิษฐานนี้ เช่น ผลการศึกษาของประมวล อัครยาศรี (2547 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เฉพาะกรณีอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม และพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ ผู้วิจัย ยังพบว่า สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา อาจมีอิทธิพลร่วมกันต่อสภาพการดำเนินงานในด้านต่างๆ รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ เช่น ผลการศึกษาของประครอง มีทะลา (บทคัดย่อ : 2549) ที่ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 และพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงสนใจจะศึกษา การมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

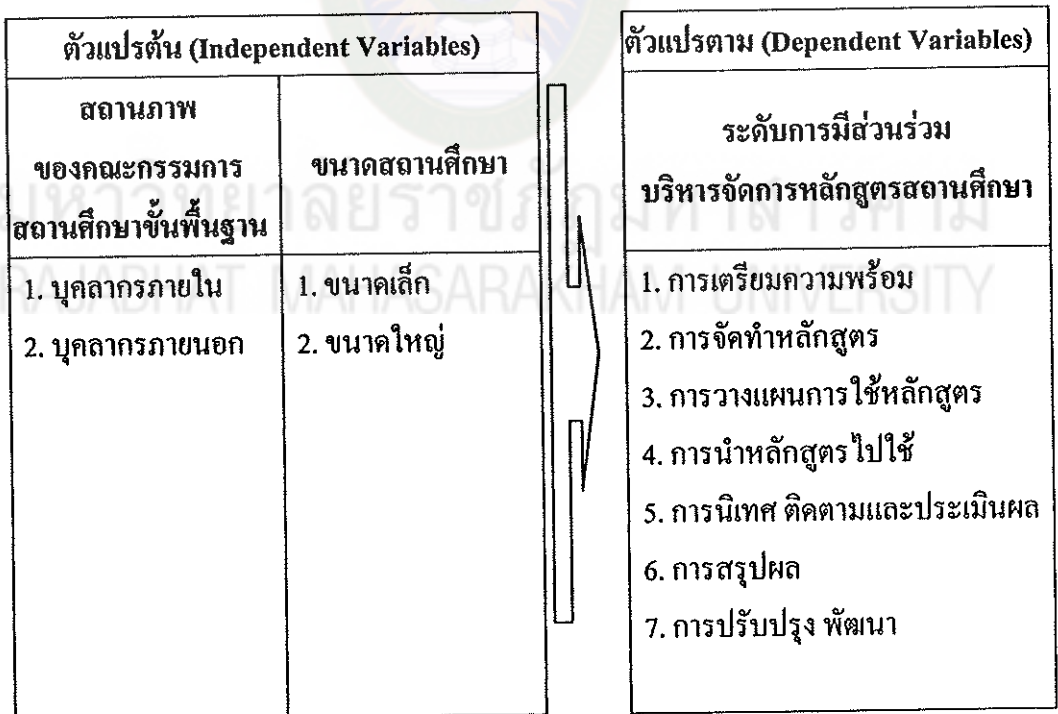
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้นำความแตกต่างด้านสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา รวม 7 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 25 - 30) มากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ตามแผนภูมิตี่ 1 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิตี่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 179 แห่ง รวม 1,932 คน ได้แก่

1.1. สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,197 คน จำแนกเป็น

1.1.1 บุคลากรภายใน จำนวน 266 คน

1.1.2 บุคลากรภายนอก จำนวน 931 คน

1.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 735 คน จำแนกเป็น

1.2.1 บุคลากรภายใน จำนวน 98 คน

1.2.2 บุคลากรภายนอก จำนวน 637 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 325 คน เทียบสัดส่วนจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดสถานศึกษา และอำเภอที่เป็นที่ตั้งสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีในทุกอำเภอ เพื่อให้ครอบคลุมประชากรทุกพื้นที่ แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับสลาก

3. ตัวแปร (Variables)

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 2) ได้แก่

1) บุคลากรภายใน

2) บุคลากรภายนอก

3.1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น 2 ขนาด ตามจำนวนนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 2) ได้แก่

1) สถานศึกษาขนาดเล็ก

2) สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษารวม 7 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 25 - 30) ได้แก่

- 3.2.1 ด้านการเตรียมความพร้อม
- 3.2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตร
- 3.2.3 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร
- 3.2.4 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
- 3.2.5 ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 3.2.6 ด้านการสรุปผล
- 3.2.7 ด้านการปรับปรุง พัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรม ซึ่งดำเนินการ โดยบุคคลหรือองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ต้องร่วมมือกันกำหนด แผนหรือแนวทางการจัดมวลความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา รวม 7 ด้าน

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อม หมายถึง การสร้างความตระหนักให้บุคลากร ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา การสำรวจความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ ประชุมชี้แจง ประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำ บุคลากร ไปศึกษา ดูงานจากแหล่งความรู้ การอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติ การสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรและงานวิชาการ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการขอความร่วมมือ ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตร หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาความต้องการ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย กำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และการกำหนดวิธีวัดและประเมินผล

2.3 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง การวางแผนการบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ การวางแผนการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดหา เลือก ใช้ ผลิิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งความรู้ในชุมชนมาช่วยในการจัดการเรียนรู้

2.4 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนรู้แบบบูรณาการ เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้จัดการเรียนรู้ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.5 ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรและงานวิชาการในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตร การตรวจสอบและประเมินผลพัฒนาการผู้เรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6 ด้านการสรุปผล หมายถึง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผล การใช้หลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานผลการใช้หลักสูตร รวมถึง การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการบริหารจัดการหลักสูตรของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.7 ด้านการปรับปรุง พัฒนา หมายถึง การนำผลการดำเนินงาน ปัญหาที่พบ ข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตร มาวางแผน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนากระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง องค์คณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

4. สถานภาพ หมายถึง ที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกเป็น

4.1 บุคลากรภายใน หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือก แต่งตั้ง ให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในสัดส่วนของผู้อำนวยการ โรงเรียน และผู้แทนครู

4.2 บุคลากรภายนอก หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือก แต่งตั้ง ให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในสัดส่วนของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

5 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2549 ทุกแห่ง ที่จำแนกเป็น 2 ขนาด ตามจำนวนนักเรียน ได้แก่

5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทุกแห่ง ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทุกแห่ง ที่มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป

6. ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การมีอิทธิพลร่วมกัน หรือมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน หรือการมีผลร่วมกัน ระหว่างสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 และขนาดสถานศึกษา ต่อระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้วางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 รวมทั้ง เขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ในโอกาสต่อไป